

Regiony już niedługo będą mogły wydawać nowe unijne środki

Regiony mają do wykorzystania w latach 2007-2015 ponad 16,5 mld euro, czyli 21 proc. łącznej puli środków unijnych przeznaczonych dla Polski. To ogromna szansa, by rozwój lokalnej przedsiębiorczości, infrastruktury, turystyki oraz innych dziedzin przyczynił się do wzrostu konkurencyjności polskich regionów.

Programy, które przygotowywane były przez samorzady województw, przeszły już I turę negocjacji z Komisją Europejską. Obecnie zaś znajdujemy się w przededniu decyzji Brukseli o akceptacji regionalnych programów operacyjnych.

Stan przygotowań wszystkich regionalnych programów został dobrze oceniony przez Komisję Europejską. W przypadku województw: śląskiego, pomorskiego, dolnośląskiego, wielkopolskiego, kujawsko-pomorskiego, małopolskiego oraz lubelskiego po I turze spotkań nie stwierdzono żadnych poważnych problemów negocjacyjnych. **Uwagi zgłoszone przez Komisję dotyczyły głównie kwestii budowy oraz modernizacji regionalnych portów lotniczych**, których racjonalność ekonomiczna budziła wątpliwości Brukseli. Województwa planujące inwestycje w tym zakresie zostały poproszone o przygotowanie uzasadnień ekonomicznych dla ich realizacji.

Ze strony Komisji Europejskiej pojawiły się także oczekiwania, by regionalne programy operacyjne w większym stopniu wspierały sektor małych i średnich przedsiębiorstw. Komisja przykłada dużą wagę do zróżnicowania form wsparcia dla MSP poza stosowaniem bezpośrednich dotacji inwestycyjnych. Jedną z podkreślanych przez przedstawicieli strony unijnej kwestii, była możliwość wykorzystania inicjatywy JEREMIE, która dotyczy wspierania przedsiębiorców ze specjalnych funduszy pożyczkowych i poręczeniowych. Dotychczas jedynie województwo wielkopolskie zdecydowało się na wykorzystanie tego instrumentu.

Zdecydowana większość uwag Komisji Europejskiej została uzgodniona i strony osiągnęły porozumienie. Dalsze decyzje dotyczące programów powinny zapaść w najbliższym czasie. **Samorzady planują przekazać poprawione programy do Brukseli na początku lipca, a na początku sierpnia zakończy się II tura negocjacji.** Liczymy, że po akceptacji programów przez Komisję Europejską, przyjęciu RPO przez zarządy województw, a następnie podjęciu przez Radę Ministrów uchwały w sprawie

dofinansowania RPO oraz zawarciu kontraktów wojewódzkich pierwsze konkursy ruszą jesienią.

W kolejnych latach regiony w największym stopniu wspierać będą budowę dróg oraz pozostałe projekty infrastrukturalne - to 26 proc. wszystkich środków przeznaczonych dla 16 województw. Drugą priorytetową kwestią dla wszystkich regionów jest sfera badań i rozwoju technologicznego, innowacji oraz przedsiębiorczości, na którą przeznaczonych zostanie 25 proc. środków. Pozostałe ważne z punktu widzenia województw dziedziny objęte wsparciem to ochrona środowiska i zapobieganie zagrożeniom (11 proc. środków), budowa infrastruktury społecznej (10 proc.) oraz rozwój informatyzacji w regionach (8 proc.). Projekty dotyczące odnowy obszarów wiejskich i miejskich (5,5 proc.), turystyki oraz kultury regionalnej (4 proc.), również w znaczący sposób przyczynią się do rozwoju regionów, a także wzrostu ich konkurencyjności.

Wg „Gazety Prawnej” i Ministerstwa Rozwoju Regionalnego

Czy transakcje sprzed rejestracji VAT dają prawo do odliczenia VAT- u ?

W rzeczywistości gospodarczej występują sytuacje, w których przedsiębiorcy dokonują zakupów inwestycyjnych z zamiarem wykonywania w przyszłości działalności podlegającej opodatkowaniu VAT. Zdarza się, że niektórzy przedsiębiorcy dokonują inwestycji jeszcze przed uzyskaniem potwierdzenia rejestracji dla celów VAT. W konsekwencji inwestor najpierw składa wniosek o rejestrację dla celów VAT, potem dokonuje zakupów, a dopiero później uzyskuje od urzędu skarbowego potwierdzenie rejestracji. Zdarza się również, że przedsiębiorca najpierw ponosi wydatki, a dopiero potem troszczy się o kwestie formalne związane z VAT. Jak powinny wyglądać rozliczenia w takiej sytuacji?

Z punktu widzenia podatku od towarów i usług, w żadnej z wymienionych sytuacji nie istnieje ryzyko w zakresie prawa przedsiębiorcy do odliczenia VAT naliczonego na zakupach inwestycyjnych. W praktyce zdarza się jednak, że organy podatkowe reprezentują w tej kwestii zupełnie odmienne stanowisko. W szczególności

argumentują to tym, że danemu przedsiębiorcy nie przysługuje prawo do odliczenia VAT, jeśli w momencie poniesienia wydatku, z którym wiąże on to prawo, nie był zarejestrowanym podatnikiem VAT. Należy podkreślić, że takie podejście jest sprzeczne z całym wspólnotowym systemem VAT, znajdującym swe podstawy zarówno w prawie pierwotnym, jak i wtórnym Wspólnot Europejskich.

Neutralność podatku dla podatników VAT oraz związane z tym prawo do odliczenia podatku naliczonego to fundamentalne zasady systemu VAT. Wynikają one z samej konstrukcji tego podatku. Powyższe zasady zostały zawarte w przepisach I Dyrektywy dotyczącej wspólnego systemu VAT. Prawo do odliczenia podatku naliczonego zostało dodatkowo potwierdzone w przepisach VI Dyrektywy dotyczącej wspólnego systemu VAT. Ten sam akt prawny przewiduje pewne ograniczenia omawianego prawa. Jednak nie wymienia wśród nich sytuacji, w której istnienie prawa byłoby uzależnione od wymogów formalnych, takich jak rejestracja dla celów VAT. Należy podkreślić, że ograniczenia przewidziane VI Dyrektywą mają na celu wyeliminowanie przypadków, w których przedsiębiorcy nadużywałiby omawianego prawa poprzez korzystanie z niego w odniesieniu do wydatków faktycznie poniesionych na cele konsumpcyjne, a nie na cele prowadzonej działalności gospodarczej (chodzi tu np. o wydatki na rozrywkę czy też dobra luksusowe). Dodatkowo VI Dyrektywa przewiduje pewne środki umożliwiające państwom członkowskim Unii Europejskiej wprowadzenie do swych legislacji ograniczeń prawa do odliczenia, niemniej Polska z takich środków w odniesieniu do omawianej sytuacji nie skorzystała.

Konieczność przestrzegania zasady neutralności VAT przez systemy legislacyjne państw członkowskich UE oraz obowiązek respektowania prawa do odliczenia podatku naliczonego są szczególnie konsekwentnie akcentowane w orzeczeniach Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości (ETS). ETS wielokrotnie podkreślał, że nie ma możliwości pozbawienia podatnika prawa do obniżenia podatku należnego poza przypadkami określonymi w VI Dyrektywie (por. wyrok w sprawie Ampafrance, C-177/99). W tym kontekście należy podkreślić, że Polska przystępując do Unii Europejskiej przejęła jej dorobek prawny, w tym zasady wypracowane w drodze wykładni dokonywanej przez ETS. Mając to na względzie, należy jednoznacznie

stwierdzić, że powyższe uwagi odnośnie do prawa do odliczenia VAT znajdują zastosowanie również w przypadku polskiego podatnika VAT.

Wg „Gazety Prawnej”; autor Hubert Jądrzyk- partner PricewaterhouseCoopers

Leasing jest korzystny dla przedsiębiorców rozpoczynających działalność gospodarczą.

Już dziś ponad 30 proc. inwestycji finansowanych jest leasingiem i ten udział z roku na rok rośnie. Z leasingu może skorzystać każdy przedsiębiorca, który jest w stanie pokrywać swoje zobowiązania finansowe wobec firmy leasingowej. Może to być zarówno ten, który działa na rynku od kilku lat i chce rozwijać swoją firmę, jak ten, który dopiero rozpoczyna swoją działalność.

Dla przedsiębiorcy rozpoczynającego działalność, który nie ma udokumentowanej historii rachunku bankowego, leasing jest najprostszym sposobem na pozyskanie finansowania. Sfinansować można niemalże każdy środek trwały - od samochodów osobowych, ciężarowych, dostawczych, poprzez maszyny i urządzenia (od najprostszych po skomplikowane, specjalistyczne linie technologiczne, meble, sprzęt IT). Za pomocą leasingu sfinansować można również zakup nieruchomości. Firma leasingowa, która przez cały okres trwania umowy jest właścicielem środka trwałego, wymaga od przedsiębiorcy mniejszych zabezpieczeń niż banki. Dzięki temu procedury są znacznie prostsze, a decyzję kredytową można, jak w przypadku samochodu, otrzymać w ciągu 1 dnia. Do podpisania umowy (np. na auto) wystarczą dokumenty rejestracyjne, NIP i dowód osobisty. **Wpłacając 30 proc. wartości pojazdu, w ciągu 24 godzin przedsiębiorca może odebrać ubezpieczony i zarejestrowany samochód.** Nie musi przeznaczać własnych pieniędzy na zakup niezbędnego sprzętu. Użytkuje potrzebny mu sprzęt, a raty leasingowe pokrywa z bieżących dochodów.

Do tego dochodzi „tarcza podatkowa”. Czynsz inicjalny (pierwsza wpłata) i wszystkie raty leasingowe oraz ubezpieczenie sprzętu zaliczane są do kosztów uzyskania przychodu.

Dla przedsiębiorców rozpoczynających działalność gospodarczą, którzy posiadają ograniczone środki finansowe, ważne jest to, że leasingować można zarówno nowy, jak i używany sprzęt, w tym także samochody.

Wg „Gazety Prawnej”

Dotacje dla przedsiębiorców - przetwórców

W latach 2007-2013 wsparcie dla sektora rolno-spożywczego będzie realizowane w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Przedsiębiorców zainteresuje głównie Działanie 1.5 - Zwiększenie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej - na które przeznaczono 1,1 mld euro.

Zgodnie z projektem rozporządzenia z dnia 30 maja 2007 r. regulującym szczegółowe warunki i tryb przyznawania pomocy w zakresie omawianego działania, o środki unijne mogą ubiegać się przedsiębiorcy prowadzący działalność w zakresie przetwórstwa i sprzedaży hurtowej produktów rolnych objętych załącznikiem I do Traktatu WE. Pomoc kierowana będzie do mikro, małych i średnich przedsiębiorstw oraz do tzw. przedsiębiorstw pośrednich, zatrudniających mniej niż 750 pracowników lub posiadających obrót nieprzekraczający 200 mln euro.

Inwestycje podlegające dofinansowaniu mogą dotyczyć m.in. budowy, rozbudowy lub modernizacji zakładów, zakupu maszyn i urządzeń, linii technologicznych, produkcyjnych i magazynowych systemów informatycznych, systemów zarządzania jakością czy środków transportu.

Aby wydatki w ramach planowanych inwestycji mogły być uznane za kwalifikowane (podlegające refundacji), powinny zostać poniesione po dniu złożenia wniosku o dofinansowanie. Wyjątek stanowią koszty ogólne (do których zalicza się m.in. przygotowanie kosztorysów, biznesplanu, projektów architektonicznych, budowlanych, technologicznych), które można ponosić już od 1 stycznia 2007 r. Nabycie rzeczy używanych, nabycie nieruchomości oraz podatek VAT nie będą podlegały refundacji. Rozpoczynając inwestycję tuż po złożeniu wniosku o dofinansowanie, beneficjent realizuje projekt na własne ryzyko - w razie odmowy udzielenia pomocy nie będzie mógł wnieść żądania o zwrot poniesionych wydatków.

Planując inwestycje, należy zwrócić uwagę na maksymalny okres ich realizacji. Zakończenie projektu powinno nastąpić w terminie dwóch lat - gdy projekt składa się z jednego etapu, bądź w terminie trzech lat w przypadku projektu bardziej złożonego, kilkietapowego. Terminy realizacji inwestycji mogą być dłuższe, w odniesieniu do składników inwestycji finansowanych leasingiem (raty leasingowe podlegają refundacji). W takim wypadku zakończenie projektu musi nastąpić w ciągu pięciu lat. Wskazane terminy liczone są od dnia zawarcia umowy o dofinansowanie. Niezależnie od podanych reguł, projekty powinny być zakończone i rozliczone do 30 czerwca 2015 r.

W ramach działania premiowane będą mikro-, małe i średnie firmy - które mogą liczyć na zwrot poniesionych wydatków kwalifikowanych w wysokości 40 proc. lub 50 proc., jeśli co najmniej 25 proc. ogólnej liczby produktów rolnych firma nabywa na podstawie zawartych na co najmniej rok umów z dostawcami surowców. Dla przedsiębiorstw pośrednich proponowane wsparcie wynosi 25 proc. Minimalna wartość dotacji na jeden projekt nie może być niższa niż 100 tys. zł, zaś maksymalna - przyznana jednemu beneficjentowi w całym okresie realizacji programu nie może przekroczyć 20 mln zł.

W projekcie rozporządzenia wprowadzono okres karencji dla przedsiębiorców, którym w poprzednim okresie budżetowym przyznano dofinansowanie na projekt w ramach podobnego działania przeznaczonego na poprawę przetwórstwa i marketingu artykułów rolnych. Ci przedsiębiorcy będą mogli ponownie starać się o unijne wsparcie dopiero w roku następującym po roku, w którym złożyli ostatni wniosek o płatność dotyczący tego projektu.

Wg „Gazety Prawnej”

Zamówienia publiczne w procesie wykorzystywania funduszy unijnych

Wykorzystywanie przez przedsiębiorców wsparcia otrzymanego w ramach funduszy strukturalnych Unii Europejskiej wiąże się z wieloma obowiązkami związanymi z zapewnieniem prawidłowego, transparentnego i zgodnego z prawem procesu wydatkowania pieniędzy publicznych.

Na beneficjencie pomocy ciąży obowiązek przestrzegania ogólnych zasad określonych w aktach prawnych krajowych oraz wspólnotowych regulujących zasady wydatkowania pieniędzy publicznych (w tym w szczególności ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych). Rozważając obowiązki związane z procesem przeprowadzania zamówień w ramach uzyskanej pomocy publicznej, należy w głównej mierze zwrócić uwagę na zapisy umowy o dofinansowanie zawieranej z instytucją udzielającą wsparcia, która reguluje znaczną część obowiązków spoczywających na beneficjentach pomocy publicznej. Ponadto nakłada ona często na beneficjenta pomocy szczegółowe obowiązki, które mogą wychodzić poza zakres powinności wynikających z przepisów prawa.

Większość umów nakłada na beneficjenta obowiązek przestrzegania ogólnych zasad wydatkowania funduszy pomocowych, takich jak m.in.: wybór najbardziej korzystnych ekonomicznie ofert, przejrzystość postępowania, zachowanie uczciwej konkurencji czy zakaz doprowadzania do sytuacji konfliktu interesów. Dodatkowo zapisy umowy często odsyłają do określonych przepisów, które wiążące będą dla beneficjenta w zakresie charakterystycznym dla danego mechanizmu pomocowego. Zapisy umowy przewidują zazwyczaj obowiązek przestrzegania przepisów prawa w zakresie zamówień publicznych, w tym również prawa wspólnotowego. Warto jednak pamiętać, że obowiązek ten z mocy prawa ciąży na każdym podmiocie wydatkującym fundusze publiczne, więc tego typu zapis nie musi znajdować się w umowie, aby przedsiębiorca wykorzystujący pomoc był zobowiązany do działania zgodnego z prawem. W związku z tym przedsiębiorca otrzymujący pomoc publiczną, poza szczegółową analizą zapisów umowy o dofinansowanie, powinien sięgnąć do przepisów prawa w zakresie wydatkowania pieniędzy publicznych, które zawiera w szczególności ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (ustawa, która inkorporuje również przepisy wspólnotowe do prawa krajowego). W odniesieniu do przedsiębiorców wykorzystujących pomoc publiczną ustawa wprowadza obowiązek stosowania przepisów zamówień publicznych w przypadku, kiedy jednocześnie zachodzą następujące okoliczności:

a) ponad 50 proc. wartości udzielanego przez nie zamówienia jest finansowane (bezpośrednio lub pośrednio) ze środków publicznych,

b) przedmiotem zamówienia są roboty budowlane obejmujące wykonanie czynności w zakresie inżynierii lądowej lub wodnej, budowy szpitali, obiektów sportowych, rekreacyjnych lub wypoczynkowych, budynków szkolnych, budynków szkół wyższych lub budynków wykorzystywanych przez administrację publiczną lub usługi związane z takimi robotami budowlanymi,

c) wartość zamówienia jest równa lub przekracza kwotę 5 278 tys. EUR dla robót budowlanych lub kwotę 211 tys. EUR dla zamówień związanych z takimi robotami.

Należy równocześnie zaznaczyć, iż niezależnie od tego, czy przedsiębiorca spełnia ww. przesłanki, umowa o dofinansowanie może nakładać na beneficjenta obowiązek bezpośredniego stosowania procedur zawartych w ustawie. W takich przypadkach przedsiębiorca ma obowiązek podporządkowania się zasadom zamówień zawartym w ustawie zgodnie z zapisami umowy o dofinansowanie.

Wg „Gazety Prawnej”; autor Michał Turczyk – starszy konsultant Accreo Taxand